

MAAS, Pieter Jan Gerard, onderwijzer, inspecteur van het lager onderwijs, geschiedschrijver, dichter en romancier (Neeroeteren 23 juli 1844 - Kortrijk 8 mei 1928).

Zoon van een naar Neeroeteren uitgeweken onderwijzer uit Voerendaal, studeerde van 1860 tot '63 aan de normaalschool te St.-Truiden. Was achtereenvolgens onderwijzer te Herve (1863-'64), Heusden (1864-'68), Deurne (1868-'69) en Meldert (1869-'79) en kantonnaal inspecteur te Beringen (1879-'85) en te Roeselare (1885-1904).

Als geschiedschrijver en als auteur van historische romans kwam Maas tot een diepere kennis van de Vlaamse volksaard en tot een beter inzicht in de problematiek van de V.B. In zijn gedichten pleitte hij voor een herwaardering van de Vlaamse taal

en voor het behoud van eigen aard en zeden. De Vlaamse ontvoogdingsstrijd zag hij niet alleen als een culturele gebeurtenis, maar vooral als een sociaal en economisch probleem. Duidelijk vrijzinnig en liberaal voelde Maas zich niet erg aan een partij gebonden. Hij was een onafhankelijk flamingant, voorstander van een harmonische samenwerking van alle Vlamingen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog, toen het Vlaamse kamp in twee blokken werd verdeeld, plaatste Maas zich kordaat aan de zijde van de passieven, die iedere vorm van collaboratie met de Duitse bezetting weigerden. Na de oorlog publiceerde hij twee reeksen scherpe hekeldichten op de Kortrijkse activisten en op de sympathisanten van de Raad van Vlaanderen. Van 1920 af verloor de Vlaamsgezinde bedrijvigheid van Maas nagenoeg haar invloed.

WERKEN : Artikelen en gedichten in *Bulletin de la Section scientifique et littéraire des mélaphiles de Hasselt* (1876 vlg.); *L'ancien Pays de Looz* (1896 vlg.); *Jaarboek van het Kunstgenootschap De Kerels te Roeselare* (1890). - Boeken : *Notice historique sur les communes de Meldert et de Zeelhem* (1876); *Kort overzicht van de geschiedenis der stad Halen* (1877-'78); *Karel Vrijman. Wederwaardigheden en wilskracht van een dorpsonderwijzer*, onder pseudoniem P.J. Waerseggers en in samenwerking met K.L. Voorlichter (pseudoniem van K.L. van Gansen) (1879); *Een heksenproces in de Limburgsche Kempen* (1903); *De Belgische vrijwilliger. Eene episode uit de omwenteling van 1830* (z.j.); *Philips van Artevelde* (1903); *De laatste graaf van Loon* (1903); *Ontrouw en wraak* (z.j.); *Arendsneus en arendsnest*, onder pseudoniem De Leestere (z.j.); *Geschiedenis van Neeroeteren* (1905-'06); *De maatschappelijke strijd in Vlaanderen en de Guldensporenslag* (z.j.); - *De voornaamste kopstukken der Kortrijksche Flaminganterij naar verdienste afgeborsteld* (1919-'20).

LITERATUUR : P. Bellefroid, *Aanteekeningen over de Limburgsche schrijvers*, in *Verslagen en Mededeelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1906, p. 882); - A. Maquinay, *Histoire du collège Marie-Thérèse de Herve de 1807 à 1907* (1907, p. 148); - P. Bellefroid, *Limburgsche letteren*, in *Verslagen en Mededeelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1910, p. 38-40); - E. Reynaert, *De letterkunde te Roeselare. Overzicht met bloemlezing* (1956, p. 91-95); - P. Leenders, *Vijftig Limburgse profielen* (1961, p. 133-135); - A. Remans, *Limburgse onderwijzers*, in *Norma* (1966, afl. I, p. 13); - *Groot Neeroetenaar herdacht : Pieter Jan Gerard Maas*, in *Band* (1971, afl. 5, p. 26-27); - T.J. Gerits, *P.J. Maas, geschiedschrijver en romancier* (1973).

TRUDO J. GERITS